

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä (HE 187/2020 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- ympäristövaliokunta YmVL 18/2020 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Inkeri Lilleberg, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Outi Vilén, työ- ja elinkeinoministeriö (etäkuuleminen)
- johtaja Karoliina Laakkonen-Pöntys, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (etäkuuleminen)
- lakimies Minna Mättö, Suomen Kuntaliitto (etäkuuleminen)
- toimitusjohtaja Harri Laurikka, Bioenergia ry (etäkuuleminen)
- ympäristöjuristi Matti Kattainen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry (etäkuuleminen)

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ympäristöministeriö
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
- Energiavirasto
- St1 Nordic Oy
- Energiateollisuus ry
- Paikallisvoima ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen Lähienergialiitto ry

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä. Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön uudelleenlaaditun uusiutuvan energian direktiivin uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyjen organisointia ja kestoja koskeva sääntely. Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa uusiutuvan energian tuotantolaitoshankkeiden lupamenettelyitä ja eräitä muita hallinnollisia menettelyitä mahdollistamalla hakijalle asiointi sähköisen yhteyspisteen kautta ja kattava neuvonta lupamenettelyihin ja muihin hallinnollisiin menettelyihin liittyen.

Ehdotetussa laissa nimettäisiin kansalliseksi yhteyspisteviranomaiseksi Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Yhteyspisteviranomaisen tehtäväksi säädettäisiin uusiutuvan energian direktiivissä yhteyspisteelle säädettyjen tehtävien hoitaminen sähköistä palvelukerrostoa hyödyntäen. Laissa säädettäisiin myös yhteyspisteviranomaisen neuvontavelvollisuudesta uusiutuvan energian tuotantolaitoksiin liittyvien lupamenettelyjen ja muiden hallinnollisten menettelyjen osalta.

Lisäksi ehdotetussa laissa säädettäisiin sitovat määräajat voimalaitosten lupamenettelyille ja muille hallinnollisille hyväksymismenettelyille uusiutuvan energian direktiivin mukaisesti sekä määräaikaisten laskentaa koskevat säännöt.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin myös uusiutuvan energian tuotantolaitosten hankekehittäjille ohjeistusta sisältävästä menettelykäsikirjasta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 30.6.2021.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Hallituksen esitys on osa uusiutuvan energian direktiivin, ns. RED II -direktiivin täytäntöönpanoa. Direktiivillä pyritään varmistamaan, että EU:n uusiutuvan energian osuus energian loppukuluksesta on vähintään 32 prosenttia vuonna 2030. Suomen kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa asetettu uusiutuvan energian osuuden tavoite on huomattavasti kunnianhimoisempi: uusiutuvan energian osuus on jo tällä hetkellä yli 40 prosenttia, ja tavoitteena on, että se ylittää 50 prosenttia 2020-luvulla.

Yksi osa RED II -direktiiviä ovat lupamenettelyt. Nyt käsiteltävällä lakiehdotuksella pantaisiin täytäntöön direktiivin uusiutuvan energian lupamenettelyjen organisointia ja kestoja koskeva sääntely. Keskeisiä tavoitteita ovat lupamenettelyjen sujuvoittaminen, neuvonnan parantaminen ja sitovien määräaikaisten asettaminen uusiutuvaa sähköä tuottavien voimalaitosten lupamenettelyille ja muille hallinnollisille hyväksymismenettelyille.

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

Talousvaliokunta pitää esitykseen sisältyvää lakiehdotusta perusteltuna ja puoltaa sen hyväksymistä vähäisin täsmentävin muutoksin.

Keskeiset ehdotukset ja sääntelyratkaisut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä. Lakiehdotuksen keskeinen sisältö ja ehdotetut sääntelyratkaisut nojaavat RED II -direktiivin sääntelyyn. Ehdotuksessa ei ole kyse lupien yhteensovittamisesta tai niiden edellytyksiin tai sisältöön liittyvästä sääntelystä vaan ennen muuta käsittelyn määräaikojen sääntelystä ja sähköisen asioinnin ja neuvonnan kehittämistä.

Direktiivin edellyttämällä tavalla säädettäisiin yhteyspisteviranomaisesta: hakija voi olla koko menettelyn ajan yhteydessä yhteen viranomaiseen, mikä selkeyttää ja tehostaa prosessia. Samoin säädettäisiin sähköisestä asioinnista ja neuvonnasta. Hakija voisi toimittaa asiaankuuluvat asiakirjat ja saada neuvontaa yhteyspisteviranomaisen kautta. Sähköinen yhteyspiste perustuisi Luvat ja valvonta -hankkeessa kehitettyyn palvelukerrokseen. Hankkeen tarkoituksena on luoda yhtenäinen digitaalinen palvelualusta viranomaisten, hakijoiden ja muiden sidosryhmien käyttöön.

Talousvaliokunta pitää sähköisen asioinnin kehittämistä merkittävänä keinona kehittää asioinnin sujuvuutta mutta korostaa samalla, että sääntelyn tulee turvata hakijoiden mahdollisuus neuvotella toimivaltaisten viranomaisten kanssa myös muutoin. Esitys mahdollistaisikin sen, että halutesaansa hakija voi edelleen hoitaa asiaansa myös suoraan toimivaltaisen viranomaisen kanssa. Talousvaliokunta korostaa edelleen, että esityksellä ei muuteta viranomaisten toimivaltuuksia, lupamenettelyiden vaatimuksia tai sisältöä eikä heikennetä kansalaisten osallistumisoikeuksia tai -mahdollisuuksia.

Ehdotuksen toinen keskeinen elementti on niin ikään RED II -direktiiviin perustuva määräaika-sääntely. Laissa säädettäisiin määräajoista sähköä tuottavien laitosten lupamenettelyille. Tältä osin kyse on direktiivin 16 artiklan 4–6 kohtien täytäntöönpanosta: direktiivissä on säädetty sitova kahden vuoden enimmäisaika voimalaitosten lupamenettelyn kestolle. Alle 150 kW:n laitosten sekä voimalaitosten päivittämishankkeiden osalta määräaika olisi yksi vuosi. Direktiivissä on lisäksi säädetty määräaikojen jatkamismahdollisuudesta yhdellä vuodella poikkeuksellisten olosuhteiden perusteella. Määräaikojen sääntelyn osalta valittu kansallinen sääntelyratkaisu on rajattu direktiivin edellyttämään soveltamisalaan, eli se koskisi ainoastaan sähköä tuottavia laitoksia, mutta ei sen sijaan lämpölaitoksia eikä uusiutuvan polttoaineen valmistusta.

Kansalliseksi yhteyspisteviranomaiseksi on esitetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusta. Yhteyspisteviranomaisen tehtävänä on huolehtia hankekehittäjien keskitetystä neuvonnasta uusiutuvan energian tuotantolaitokseen liittyvien lupamenettelyjen ja muiden hallinnollisten menettelyjen osalta. Yhteyspisteviranomaisen tulee myös seurata lupamenettelyjen ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyjen määräaikojen toteutumista. Talousvaliokunta pitää saamansa selvityksen perusteella tarkoituksenmukaisena ratkaisua koota yhteyspisteviranomaisen tehtävät yhteen ELY-keskukseen. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksella on saadun selvityksen perusteella jo tällä hetkellä laajaa sektoriin liittyvää osaamista, ja keskus tarjoaa jo nykyisellään uusiutuvan energian alan neuvontaa ja keskitettyjä tehtäviä.

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

Ympäristövaliokunnan lausunto

Ympäristövaliokunta on antanut hallituksen esityksestä lausuntonsa (YmVL 18/2020 vp — HE 187/2020 vp). Valiokunta on pitänyt erittäin hyvänä tavoitetta sujuvoittaa direktiivin mukaisesti uusiutuvan energian tuotantolaitoshankkeiden lupamenettelyjä ja muita hallinnollisia menettelyjä mahdollistamalla hakijalle asiointi sähköisen yhteyspisteen kautta sekä tavoitetta parantaa näihin liittyvää neuvontaa ja sen saatavuutta. Ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää siirtymistä uusiutuvaan energiaan perustuviin tuotantotapoihin, ja menettelyjen sujuvoittaminen nopeuttaa laitosten saamista toimintaan.

Ympäristövaliokunta on tarkastellut lausunnossaan varsin laajasti esitettyjen sääntelyratkaisujen toimivuutta osana kansallista sääntelykehikkoa. Koska ehdotettu laki koskee direktiivin mukaisesti ainoastaan uusiutuvan energian tuotantolaitoksia, tulevat menettely- ja määräaikasäännökset näiden osalta poikkeamaan muista laitoksia koskevista säännöksistä. Hallituksen esityksellä on erityisesti tavoiteltu direktiivin täytäntöönpanoa siten, että se on direktiivin näkökulmasta selkeää. Lopputulos ei kuitenkaan näytä välttämättä selkeältä osana kansallisen ympäristö- tai muun lainsäädännön kokonaisuutta. Talousvaliokunta yhtyy keskeisiltä osin ympäristövaliokunnan arvioon ja tarkastelee seuraavassa erikseen tiettyjä, osin myös ympäristövaliokunnan lausunnossaan tarkastelemia erityiskysymyksiä.

Sääntelyn soveltamisala ja määräaikasääntely

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esille kysymys esitetystä soveltamisalan rajauksesta erityisesti määräaikasääntelyn osalta. Keskeinen osa sääntelyn merkityksellisyydestä liittyy nimenomaan sitovien määräaikojen asettamiseen viranomaiskäsitteilylle. Ehdotettu määräaikasääntely koskisi vain sähköä tuottavia laitoksia, ja siten lämpölaitokset ja uusiutuvia polttoaineita tuottavat laitokset jäisivät sen ulkopuolelle. Määräaikasääntely ei koskisi esimerkiksi kaukolämpöä, teollisuushöyryä ja jäähdytysenergiaa. Uusiutuvan energian lisäämisen tavoite olisi perustellut nyt ehdotettua laajempaa energiantuotannon kattavuutta.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen hallituksen esityksen yritysvaikutusten arvioinnissaakin todettuun seikkaan, että esitetty soveltamisalarajaus asettaa sähkön tuotantohankkeet investointeina erityisasemaan, ja tällä voi olla myös välillisiä vaikutuksia investointien kohdentamiseen ja yritysten väliseen kilpailuun eri tuotantomuotojen välillä. Ehdotus voi johtaa myös muiden kuin uusiutuvista energialähteistä sähköä tuottavien laitoshankkeiden lupamenettelyiden keskon pidentymiseen ja voi siten johtaa muiden hankkeiden viivästymiseen ja vaikuttaa myös yritysten kustannuksiin.

Toisaalta sitovien määräaikojen asettaminen viranomaisille on Suomessa suhteellisen vähän käytössä oleva sääntelykeino (YmVL 18/2020 vp — HE 187/2020 vp), ja voidaan arvioida, että jo nyt ehdotettu soveltamisala on varsin laaja. Koska menettelyn toteuttaminen jo sellaisenaan voi olla haastavaa ja edellyttää joka tapauksessa riittäviä resursseja sekä menettelytapojen ja viranomaisyhteistyön kehittämistä, voi olla perusteltua aloittaa direktiivin edellyttämästä soveltamisalasta ja arvioida sääntelyn toimivuutta saatujen kokemusten perusteella.

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty myös kriittisiä arvioita määräaikasääntelyn vaikutuksista selvitysten ja lupaprosessien laatuun ja siten sääntelyn mahdollisiin kielteisiin ympäristövaikutuksiin. Talousvaliokunta korostaa, että nyt ehdotetussa määräaikasääntelyssä on kyse RED II -direktiivin edellyttämästä täytäntöönpanosta. Nyt ehdotetulla sääntelyllä ei muuteta lupien myöntämisen edellytyksiä eikä siten ympäristönsuojelun tasoa. Samalla valiokunta pitää tärkeänä, että sääntelyyn sisältyy lakiehdotuksen 13 §:n 3 momentin mukainen poikkeuksellisia olosuhteita koskeva pidentämismahdollisuus, joka mahdollistaa määräajan pidentämisen enintään yhdellä vuodella esimerkiksi silloin, kun kysymys on suuresta tai uudentyypisistä hankkeista, jonka lupamenettelykokonaisuus on poikkeuksellisen laaja tai tulkinnanvarainen.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun määräaikasääntelyn käytännön merkitystä vähentää myös se, että sääntelyn soveltamisalan piiriin eivät kuulu ajalliselta kestoltaan pisimpiin kuuluvat prosessit, kaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA). Esimerkiksi uusiutuvan energian lisäyspotentiaalin kannalta keskeisen tuulivoiman osalta eniten aikaa vievät valiokunnan saaman selvityksen mukaan juuri kaavoitus ja YVA, ja sitä vastoin muut vaaditut luvat etenevät jo nykyisin varsin nopeasti. Myös ympäristövaliokunta on tarkastellut asiaa lausunnossaan mutta katsonut, että näiden menettelyjen jättäminen lain soveltamisalan ulkopuolelle on perusteltua. Talousvaliokunta yhtyy ympäristövaliokuntaan arvioon siitä, että ratkaisu on siinä mielessä perusteltu, että kaavoitus ei ole lupamenettelyn kaltainen oikeusharkintaan perustuva hyväksymismenettely. Samoin YVA-menettely poikkeaa lupaharkinnasta: kyse on hankkeen eri toteuttamisvaihtoehtojen ennakkolisesta harkinnasta. Molemmat menettelyt myös edeltävät ajallisesti varsinaisen luvan tai muun hallinnollisen menettelyn vireillepanoa.

Ehdotuksen taustalla olevan tavoitteen, uusiutuvan energian käytön lisäämisen ja ilmastotavoitteiden toteutumisen kannalta talousvaliokunta pitää kuitenkin tärkeänä tarkastella jatkossa myös hankkeiden käsittelyn kokonaisuudesta ja prosessien toimivuutta kaikkien viranomaismenettelyiden muodostaman kokonaisuuden osalta. Talousvaliokunta pitää ehdotettua määräaikojen sääntelyä tässä vaiheessa perusteltuna, mutta pitää tärkeänä, että sääntelystä saatujen kokemusten perusteella arvioidaan sen soveltamisalan laajentamista kattamaan myös muut kuin sähköä tuottavat laitokset.

Seuraamukset määräaikojen ylityksestä

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että nyt ehdotettuun määräaikasääntelyyn ei ole liitetty erityisiä seuraamuksia määräaikojen ylittämisestä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan mahdollinen ongelma on tunnistettu asian valmisteluvaiheessa, mutta toisaalta on arvioitu, että erityiset asiaa koskevat menettelyt itsessään voisivat muodostua raskaiksi ja aikaa vieviksi. Esimerkiksi sen viranomaisen määrittäminen, joka olisi vastuussa määräaikojen ylityksestä ja johon seuraamus tulisi kohdistaa, ei todennäköisesti olisi aina yksiselitteistä. Lisäksi arvioitiin, että seuraamusten asettamisesta syntyvät hyödyt jäisivät marginaalisiksi.

Talousvaliokunta korostaa, että viranomaisten oletetaan noudattavan määräaikasääntelyä ilman erityisiä seuraamuksia ja että viranomaisten on hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaan käsiteltävä hallintoasia ilman aiheetonta viivytystä. Hakijalla ovat joka tapauksessa käytössään myös voimassa olevat oikeusturvakeinot: hallintovalitus, hallintokantelu ja kantelu ylimmille laillisuusvalvojille tilanteissa, jos asian käsittelyn kesto ylittäisi sille laissa säädetyt määräajat. Ehdotetun

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

sääntelyn toimeenpanon seurannassa on kuitenkin syytä tarkastella määräaika sääntelyn vaikutuksia ja asetettujen määräaikojen toteutumista ja lisäksi arvioida mahdollista tarvetta säätää erikseen seuraamuksista ja tarvittaessa tukea lisäsääntelyllä määräaikojen toteutumista.

Asianosaisasema ja määräajan pidentäminen, laskemisen keskeyttäminen ja raukeaminen

Lakiehdotuksen 13 ja 14 §:n nojalla yhteyspisteviranomainen päättää määräajan pidentämisestä, keskeyttämisestä ja määräajan laskemisen raukeamisesta. Näihin päätöksiin saa ehdotuksen mukaan vaatia oikaisua, ja oikaisun johdosta annettuun päätöksen saa hakea muutosta valittamalla (19 §). Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että määräajan pidentämistä voi hakea hakija, asianosainen ja toimivaltainen viranomainen. Yhteyspisteviranomainen voi päättää pidentämisestä myös oma-aloitteisesti. Ympäristövaliokunta on kiinnittänyt lausunnossaan talousvaliokunnan huomiota siihen seikkaan, että asianosainen ja muut muutoksenhakuun oikeutetut tahot, kuten esimerkiksi viranomaiset tai ympäristöjärjestöt, on määritelty eri tavoin ehdotetussa 9 §:ssä tarkoitetuissa sovellettaviksi tulevissa eri laeissa. Ei siten ole yksiselitteistä, mitä hallituksen esityksen viittaus asianosaisiin ja toimivaltaisiin viranomaisiin tarkoittaa.

Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on, että muutoksenhakuoikeuden laajuus ja asianosaisasema määrittyvät eri tavoin riippuen sekä 13 ja 14 §:ien eri momenteissa säännellyistä eri tilanteista että kyseessä olevien sovellettavien, 9 §:ssä määriteltyjen menettelyn piiriin sisältyvien lakien mukaan.

Lakiehdotuksen 13 §:n 1 ja 2 momenteissa säädetään määräajan pidentämisestä poikkeuksena 11 §:ssä säädettyihin määräajan laskentasääntöihin, ja määräajan pidentämisestä näissä tapauksissa ei vaadita erillistä päätöstä. Toisin sanoen määräajan *pidentämistä ei haeta erikseen*, vaan määräaika pidentyy *automaattisesti* RED II:n 16 artiklan 7 kohdan mukaisilla perusteilla. Määräaikaa pidennetään siten vastaavalla ajalla, joka kuuluu Euroopan unionin voimassa olevan ympäristölainsäädännön mukaisten velvoitteiden täyttämiseen tai muutoksenhakuun liittyvien menettelyiden keston verran.

Lakiehdotuksen 13 §:n 3 momentissa säädetään *harkinnanvaraisesta* määräajan pidentämisestä. Kyseistä lainkohtaa koskevissa hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että määräajan pidentämistä voisi hakea *hakija, asianosainen ja toimivaltainen viranomainen*. Yhteyspisteviranomainen voisi päättää määräajan pidentämisestä myös oma-aloitteisesti. Hakijalla viitataan nimenomaan lakiehdotuksen 3 §:n 8 kohdassa määriteltyyn hakijaan. Asianosainen ja toimivaltainen viranomainen määritellään ehdotetussa 9 §:ssä mainituissa laeissa. Perusteluiden mukainen esimerkkilistaus hakemuksen tekoon oikeutetuista huomioi siten nimenomaan substanssilaeissa säädetyn asianosaisten piirin, joka vaihtelee riippuen sovellettavasta laista ja menettelystä. Kyseisessä lainkohdassa ei ole tarkoitettu rajata hakemiseen oikeutettuja tahoja toisin kuin lakiehdotuksen 13 §:n 4 momentin mukaisessa määräajan laskemisen keskeyttämisessä ja 14 §:n 2 momentin mukaisessa määräajan laskemisen raukeamisessa.

Lakiehdotuksen 13 §:n 4 momentin mukaan määräajan *keskeyttämistä* voisi hakea *ainoastaan hakija*. Määräajan keskeyttämistä ei siten voisi hakea asianosainen tai toimivaltainen viranomainen. Myös tässä tapauksessa on kysymys nimenomaan lakiehdotuksen 3 §:n 8 kohdassa määritellystä hakijasta, jolla on vireillä 9 §:ssä mainittua menettelyä koskeva asia. Kyseisellä säännök-

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

sellä on hakijalle haluttu turvata määräajan laskennan keskeyttämismahdollisuus, jotta tämä voisi välttää määräajasta johtuvaa painetta viedä hanketta eteenpäin esimerkiksi ilman riittäviä selvityksiä hankkeen toteutuskelpoisuudesta ja edetä hankkeen kehittämisen ja valmistelun osalta tarkoituksenmukaisesti.

Lakiehdotuksen 14 §:n 1 momentin mukaisen määräajan laskemisen raukeamisen hakemiseen oikeutettuja tahoja ei ole määritelty laissa tai perusteluissa. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan kyseinen oikeus on kuitenkin tarkoitettu 13 §:n 3 kohdan mukaisesti pidettäväksi avoimena, toisin sanoen määräajan laskemisen raukeamisen hakemiseen oikeutettujen piiriä ei ole haluttu rajata. Siten edellä *hakijasta, asianosaisesta ja toimivaltaisesta viranomaisesta* esitetty soveltuu myös tähän lainkohtaan, vaikka asiaa koskeva maininta puuttuu kyseistä lainkohtaa koskevista säännöskohtaisista perusteluista. Ehdotuksen 14 §:n 2 momentissa ainoastaan lakiehdotuksen 3 §:n 8 kohdan mukaiselle *hakijalle* on säädetty mahdollisuus hakea määräajan laskemisen raukeamista.

Talousvaliokunta korostaa, että sekä asianosainen että toimivaltainen viranomainen määrittellään 9 §:ssä tarkoitetuissa sovellettavaksi tulevissa eri laeissa. Ehdotettu sääntely ottaa huomioon nimenomaan substanssilakien asianosaisten piirin, joka vaihtelee riippuen sovellettavasta laista ja menettelystä. Talousvaliokunta kiinnittää kuitenkin huomiota sääntelyn vaikeaselkoisuuteen sekä asiaa koskevan yhtenäisen ohjeistuksen, neuvonnan ja soveltamiskäytännön tarpeeseen. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että sääntelyn toimivuutta ja mahdollisia täsmentämis- ja yksinkertaistamistarpeita tältä osin arvioidaan jatkossa.

Yhteyspisteviranomaisen tiedonsaantioikeus

Lakiehdotuksen mukaan yhteyspisteviranomaisella olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toimivaltaisilta viranomaisilta *tarpeelliset* tiedot käsittelyssä olevista sekä jo käsitellyistä menettelyistä ehdotetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Esimerkiksi määräaika-kojen toteutumisen seuranta edellyttää sitä, että yhteyspisteviranomaisella on tosiasialliset mahdollisuudet saada tietoa esimerkiksi ehdotetussa laissa määräaika-sääntelyn piiriin kuuluvien lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden käsittelyajoista.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta *tarpeellisiin tietoihin*, jos tarkoitettut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus tietojen *välttämättömyydestä* jonkin tarkoituksen kannalta (esim. PeVL 17/2016 vp).

Asian valiokuntakäsittelyn yhteydessä oikeusministeriö on 10.11.2020 ympäristövaliokunnalle osoittamassaan lausunnossa hallituksen esityksestä todennut, että ehdotetuissa 6 tai 17 §:ssä ei luetella tyhjentävästi käsiteltävien tietojen sisältöä. Siten ehdotettua 17 §:ää on syytä muuttaa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyn mukaisesti sitomalla tiedonsaantioikeus tarpeellisten tietojen sijasta *välttämättömiin* tietoihin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön edellyttämällä tavalla.

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

Kokoavia huomioita

Talousvaliokunta pitää esitettyjä sääntelyratkaisuja perusteltuina ja korostaa, että sujuvat, laadukkaat ja riittävän nopeat lupamenettelyt ovat keskeisessä asemassa uusiutuvaan energiaan liittyvien investointien toteuttamisen ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta. Luvanhakijoille nyt ehdotetulla sääntelyllä voi olla myönteisiä vaikutuksia lisääntyvien neuvonnan keinojen, hallinnollisen taakan keventymisen ja menettelyjen nopeutumisen myötä.

Viranomaisten toiminnalle ehdotus asettaa toisaalta uusia vaatimuksia. Ehdotetun sääntelyn käytännön toimivuus edellyttää toimivaa viranomaisyhteistyötä ja riittävien resurssien takaamista toimeenpanon suunnitteluvaiheeseen, jotta järjestelmä olisi toimiva 30.6.2021 alkaen. Kun nyt ehdotetussa sääntelyssä otetaan käyttöön sitovia lupakäsittelyn määräaikoja, viranomaistoiminnan tehokkuus, riippumattomuus, neuvontavelvollisuus ja muut palvelun laatuvaatimukset korostuvat entisestään. Talousvaliokunta korostaa myös tarvetta arvioida jatkossa sääntelyn ja viranomaismenettelyjen toimivuutta ja tarvittaessa laajentaa sääntelyn soveltamisalaa edellä tarkastellulla tavalla.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

17 §. Tiedonsaantioikeus. Lakiehdotuksen mukaan yhteyspisteviranomaisella olisi oikeus sallassapitosäännösten estämättä saada toimivaltaisilta viranomaisilta tarpeelliset tiedot käsittelyssä olevista sekä jo käsitellyistä menettelyistä ehdotetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Esimerkiksi määräaikojen toteutumisen seuranta edellyttää sitä, että yhteyspisteviranomaisella on tosiasialliset mahdollisuudet saada tietoa esimerkiksi ehdotetussa laissa määräaika-sääntelyn piiriin kuuluvien lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden käsittelyajoista.

Ehdotetuissa 6 tai 17 §:ssä ei luetella tyhjentävästi käsiteltävien tietojen sisältöä. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta *tarpeellisiin* tietoihin, jos tarkoitettujen tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus tietojen *välttämättömyydestä* jonkin tarkoituksen kannalta (esim. PeVL 17/2016 vp).

Jotta ehdotettu tiedonsaantioikeutta koskeva säännös täyttäisi yksiselitteisesti perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä esitetyt vaatimukset, talousvaliokunta esittää, että lakiehdotuksen 17 §:ä muutetaan sitomalla tiedonsaantioikeus tarpeellisten tietojen sijasta välttämättömiin tietoihin.

17 §:n uusi muotoilu olisi seuraava: ”Yhteyspisteviranomaisella on oikeus sallassapitosäännösten estämättä saada toimivaltaisilta viranomaisilta sellaiset hakijaa, tuotantolaitoshanketta ja asian käsittelytilannetta koskevat tiedot toimivaltaisessa viranomaisessa käsittelyssä olevista ja olleista asioista 6 §:ssä mainittujen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten menettelyiden osalta,

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

jotka ovat välttämättömiä tässä laissa yhteyspisteviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamista varten.”

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 187/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on jouduttaa uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyitä ja eräitä muita hallinnollisia menettelyitä sekä parantaa menettelyihin liittyvän neuvonnan saataavuutta.

2 §

Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tässä laissa säädetään sähköisestä asioinnista ja neuvonnasta uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyissä ja eräissä muissa hallinnollisissa menettelyissä sekä uusiutuvan energian voimalaitosten lupamenettelyissä ja eräissä muissa hallinnollisissa hyväksymismenettelyissä sovellettavista määräaajoista.

Tätä lakia sovelletaan tässä laissa erikseen mainittuihin ympäristönsuojelulain (527/2014), vesilain (587/2011), luonnonsuojelulain (1096/1996), muinaismuistolain (295/1963), vaarallisten

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), lannoitevalmistelain (539/2006), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015), muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveysäännöistä sekä asetuksen 2002/1774/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2009/1069/EY (*sivutuoteasetus*), ilmailulain (864/2014), maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977), Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004), sähkömarkkinalain (588/2013), päästökauppalain (311/2011), tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain (490/2013), aluevalvontalain (755/2000), ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) ja painelaitelain (1144/2016) mukaisesti lupamenettelyihin ja muihin hallinnollisiin menettelyihin, siten kuin jäljempänä tässä laissa tarkemmin säädetään.

Tässä laissa mainituissa lupamenettelyissä ja muissa hallinnollisissa menettelyissä noudatetaan, mitä 2 momentissa mainituissa säädöksissä säädetään, ellei tässä laissa toisin säädetä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähköisellä yhteyspisteellä* sähköistä asiointiratkaisua, jonka kautta hakija voi hoitaa 6 §:ssä mainittujen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten menettelyiden asioinnin;

2) *sähköisellä asioinnilla* asiointia sähköisen yhteyspisteen kautta;

3) *toimivaltaisella viranomaisella* 2 §:n 2 momentissa mainittujen säädösten mukaisia toimivaltaisia viranomaisia, jotka hoitavat 5 §:ssä mainittuihin menettelyihin liittyviä tehtäviä;

4) *uusiutuvalla energialla* tuuli- ja aurinkoenergiaa, geotermistä energiaa, ympäristön energiaa, vuorovesi- ja aaltoenergiaa ja muuta valtamerienergiaa, vesivoimaa ja biomassaa sekä kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasua ja biokaasua, joka ei ole peräisin fossiilisista lähteistä;

5) *uusiutuvan energiantuotantolaitoksella* energiaa tuottavaa laitosta, jonka tuottama energia on täysin tai osittain uusiutuvaa;

6) *uusiutuvan energianvoimalaitoksella* tuotantolaitosta, jonka tuottamasta uusiutuvasta energiasta vähintään osa on sähköä;

7) *uusiutuvan energianvoimalaitoksen päivittämisellä* uusiutuvaa energiaa tuottavan voimalaitoksen uusimista kapasiteetin korvaamiseksi tai laitoksen tehokkuuden tai kapasiteetin lisäämiseksi;

8) *hakijalla* hankekehittäjää, joka on laittanut vireille 6 §:ssä mainittua lupamenettelyä tai muun hallinnollista menettelyä koskevan asian;

9) *hankekehittäjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmisteleo tuotantolaitoshankkeen toteuttamista.

4 §

Yhteyspisteviranomainen

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tässä laissa tarkoitettu *yhteyspisteviranomainen*.

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

Yhteyspisteviranomainen huolehtii 8 §:ssä säädetystä sähköisen yhteyspisteen kautta annettavasta hakijan neuvonnasta yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Lisäksi yhteyspisteviranomainen huolehtii 5 §:ssä mainittuihin lupamenettelyihin ja muihin hallinnollisiin menettelyihin liittyvästä menettelyllisestä neuvonnasta.

5 §

Yhteyspisteviranomaisen neuvontavelvollisuuden piirissä olevat lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt

Yhteyspisteviranomaisen 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua neuvontavelvollisuutta sovelletaan:

1) ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaiseen ympäristölupamenettelyyn ja 116 §:n mukaiseen toiminnan rekisteröintimenettelyyn;

2) vesilain 3 luvun 2 ja 3 §:n mukaisiin lupamenettelyihin, 2 luvun 11 §:n mukaiseen poikkeusmenettelyyn vesiluontotyyppien suojelusta, 2 luvun 12-14 §:n mukaisiin käyttöoikeuden myöntämistä koskeviin menettelyihin, 2 luvun 5 a §:n mukaiseen menettelyyn johdon sijoittamisesta toisen vesialueelle ja 18 luvun 7 §:n mukaiseen tutkimuslupamenettelyyn;

3) luonnonsuojelulain 31 §:n mukaiseen poikkeusmenettelyyn luontotyyppien suojelusta, 48 §:n 2 momentin mukaiseen poikkeusmenettelyyn rauhoitussäännöksistä ja 49 §:n 3 ja 4 momentin mukaiseen poikkeusmenettelyyn eliölajien suojelusta, 65 §:n mukaiseen Natura-arviointimenettelyyn sekä 65 b §:n mukaiseen ilmoitusmenettelyyn Natura-alueeseen vaikuttavasta toimenpiteestä;

4) muinaismuistolain 10 §:n mukaiseen tutkimuslupamenettelyyn ja 11 §:n mukaiseen kajoamislupamenettelyyn;

5) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 23 §:n mukaiseen käsittely- ja varastointilupamenettelyyn sekä 24 §:n mukaiseen käsittely- ja varastointi-ilmoitusmenettelyyn;

6) edellä 5 kohdassa mainitun lain nojalla annetun säädöksen mukaiseen siirtoputkiston rakentamislupamenettelyyn ja maakaasun varastoinnin rakentamislupa- ja ilmoitusmenettelyihin;

7) lannoitevalmistelain 14 §:n mukaiseen laitoshyväksyntämenettelyyn;

8) eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 33 §:n ja sivutuoteasetuksen 23 ja 24 artiklan mukaisiin rekisteröinti- ja hyväksyntämenettelyihin;

9) ilmailulain 158 §:n mukaiseen lentoestelupamenettelyyn;

10) maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavoitusmenettelyyn, 125 §:n mukaiseen rakennuslupamenettelyyn, 126 §:n mukaiseen toimenpidelupamenettelyyn sekä 127 §:n mukaiseen purkamislupamenettelyyn ja purkamisilmoitusmenettelyyn, 137 §:n mukaiseen suunnittelutarveratkaisumenettelyyn, 161 §:n mukaiseen menettelyyn yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta ja 174 §:n mukaiseen poikkeamis päätös menettelyyn;

11) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 6 §:n mukaiseen hyödyntämisoikeusmenettelyyn ja 7 §:n mukaiseen menettelyyn suostumuksen antamisesta rakentamiseen talousvyöhykkeellä;

12) sähkömarkkinalain 14 §:n mukaiseen hankelupamenettelyyn suurjännitejohdon rakentamiseksi, 17 §:n mukaiseen menettelyyn kunnan suostumuksen antamisesta ja 64 §:n mukaisiin voimalaitosten rakentamista ja käytöstä poistamista koskeviin ilmoitusmenettelyihin;

13) päästökauppalain 8 §:n mukaiseen päästölupamenettelyyn;

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

14) tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 5 §:n mukaiseen ilmoitusmenettelyyn tuulivoimalasta.

15) kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 2 luvun mukaiseen lunastuslupamenettelyyn ja 84 §:n mukaiseen tutkimuslupamenettelyyn;

16) aluevalvontalain 12 §:n mukaiseen lupamenettelyyn merenpohjan tutkimiseksi ja kartoittamiseksi;

17) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 luvun mukaiseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn;

18) painelaitelain 51 §:n mukaiseen painelaitteen rekisteröintimenettelyyn.

Lisäksi yhteyspisteviranomaisen neuvontavelvollisuuden piiriin kuuluu puolustusvoimien lausuntomenettely tuulivoimarakentamisen hyväksyttävyydestä.

2 luku

Sähköinen asiointi ja neuvonta

6 §

Sähköiseen asiointiin ja neuvontaan sisältyvät lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt

Tässä luvussa säädettyä sähköistä asiointia ja neuvontaa sovelletaan:

1) ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaiseen ympäristölupamenettelyyn ja 116 §:n mukaiseen toiminnan rekisteröintimenettelyyn;

2) vesilain 3 luvun 2 ja 3 §:n mukaisiin lupamenettelyihin ja 2 luvun 11 §:n mukaiseen poikkeusmenettelyyn vesiluontotyyppien suojelusta sekä 2 luvun 12-14 §:n mukaisiin käyttöoikeuden myöntämistä koskeviin menettelyihin, jos ne käsitellään 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaisen lupamenettelyn yhteydessä;

3) luonnonsuojelulain 31 §:n mukaiseen poikkeusmenettelyyn luontotyyppien suojelusta, 48 §:n 2 momentin mukaiseen poikkeusmenettelyyn rauhoitussäännöksistä ja 49 §:n 3 ja 4 momentin mukaiseen poikkeusmenettelyyn eliölajien suojelusta sekä 65 b §:n mukaiseen ilmoitusmenettelyyn Natura-alueeseen vaikuttavasta toimenpiteestä;

4) muinaismuistolain 11 §:n mukaiseen kajoamislupamenettelyyn;

5) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 23 §:n mukaiseen käsittely- ja varastointilupamenettelyyn sekä 24 §:n mukaiseen käsittely- ja varastointi-ilmoitusmenettelyyn;

6) edellä 5 kohdassa mainitun lain nojalla annetun säädöksen mukaiseen siirtoputkiston rakentamislupamenettelyyn ja maakaasun varastoinnin rakentamislupa- ja ilmoitusmenettelyihin;

7) lannoitevalmistelain 14 §:n mukaiseen laitoshyväksyntämenettelyyn;

8) eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 33 §:n ja sivutuoteasetuksen 23 ja 24 artiklan mukaisiin rekisteröinti- ja hyväksyntämenettelyihin;

9) ilmailulain 158 §:n mukaiseen lentoestelupamenettelyyn;

10) maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaiseen rakennuslupamenettelyyn, 126 §:n mukaiseen toimenpidelupamenettelyyn sekä 127 §:n mukaiseen purkamislupamenettelyyn ja purkamisilmoitusmenettelyyn sekä 137 §:n mukaiseen suunnittelutarveratkaisumenettelyyn ja 174 §:n mu-

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

kaiseen poikkeamispäätösmenettelyyn, jos ne käsitellään 125 §:n mukaisen rakennuslupamenettelyn yhteydessä;

11) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 7 §:n mukaiseen menettelyyn suostumuksen antamisesta rakentamiseen talousvyöhykkeellä;

12) sähkömarkkinalain 14 §:n mukaiseen hankelupamenettelyyn suurjännitejohdon rakentamiseksi ja 64 §:n mukaisiin voimalaitosten rakentamista ja käytöstä poistamista koskeviin ilmoitusmenettelyihin;

13) päästökauppalain 8 §:n mukaiseen päästölupamenettelyyn;

14) tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 5 §:n mukaiseen ilmoitusmenettelyyn tuulivoimalasta.

Tässä luvussa säädettyä sähköistä asiointia ja neuvontaa sovelletaan myös 1 momentissa mainittujen lupien ja muihin hallinnollisiin menettelyihin liittyvien asioiden muuttamista koskeviin menettelyihin, jos ne olisivat uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisen, päivittämisen, verkkoon liittämisen tai käyttämisen edellytyksenä.

7 §

Sähköinen asiointi

Jos uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentaminen, päivittäminen, verkkoon liittäminen tai käyttäminen edellyttää 6 §:ssä mainittua lupamenettelyä tai muuta hallinnollista menettelyä, voi hakija hoitaa menettelyyn liittyvän asioinnin sähköisen yhteyspisteen kautta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu sähköinen asiointi kattaa kaikki menettelyn vaiheet asian viereillepanosta päätöksen antamiseen.

Sähköisen yhteyspisteen kautta tapahtuvissa lupamenettelyissä ja muissa hallinnollisissa menettelyissä toimivaltaiset viranomaiset hoitavat asiaan liittyvän yhteydenpidon hakijan kanssa sähköisen yhteyspisteen kautta.

8 §

Neuvonta sähköisen yhteyspisteen kautta

Hakijalle tulee antaa tämän pyynnöstä hallintolain (434/2003) 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua neuvontaa sähköisen yhteyspisteen kautta 6 §:ssä mainituista lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä.

3 luku

Määräajat

9 §

Määräaikoihin sisältyvät lupamenettelyt ja muut hallinnolliset hyväksymismenettelyt

Tässä luvussa säädettyjä määräaikoja sovelletaan:

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

- 1) ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaiseen ympäristölupamenettelyyn;
- 2) vesilain 3 luvun 2 ja 3 §:n mukaisiin lupamenettelyihin ja 2 luvun 11 §:n mukaiseen poikkeusmenettelyyn vesiluontotyyppien suojelusta sekä 2 luvun 12-14 §:n mukaisiin käyttöoikeuden myöntämistä koskeviin menettelyihin, jos ne käsitellään 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaisen lupamenettelyn yhteydessä;
- 3) luonnonsuojelulain 31 §:n mukaiseen poikkeusmenettelyyn luontotyyppien suojelusta;
- 4) muinaismuistolain 11 §:n mukaiseen kajoamislupamenettelyyn;
- 5) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 23 §:n mukaiseen käsittely- ja varastointilupamenettelyyn sekä 24 §:n mukaiseen käsittely- ja varastointi-ilmoitusmenettelyyn;
- 6) edellä 5 kohdassa mainitun lain nojalla annetun säädöksen mukaiseen siirtoputkiston rakentamislupamenettelyyn ja maakaasun varastoinnin rakentamislupamenettelyyn;
- 7) ilmailulain 158 §:n mukaiseen lentoestelupamenettelyyn;
- 8) maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaiseen rakennuslupamenettelyyn, 126 §:n mukaiseen toimenpidelupamenettelyyn ja 127 §:n mukaiseen purkamislupamenettelyyn sekä 137 §:n mukaiseen suunnittelutarveratkaisumenettelyyn ja 174 §:n mukaiseen poikkeamispäätösmentettelyyn, jos ne käsitellään 125 §:n mukaisen rakennuslupamenettelyn yhteydessä;
- 9) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 7 §:n mukaiseen menettelyyn suostumuksen antamisesta rakentamiseen talousvyöhykkeellä;
- 10) sähkömarkkinalain 14 §:n mukaiseen hankelupamenettelyyn suurjännitejohdon rakentamiseksi.

Tässä luvussa säädettyjä määräaikoja sovelletaan myös 1 momentissa mainittujen lupien ja muiden hallinnollisten hyväksymisten muuttamista koskeviin menettelyihin, jos ne olisivat uusiutuvan energian voimalaitoksen rakentamisen, päivittämisen, verkkoon liittämisen tai käyttämisen edellytyksenä.

10 §

Uusiutuvan energian voimalaitoksen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden määräajat

Uusiutuvan energian voimalaitoksen rakentamisen, verkkoon liittämisen ja käyttämisen edellytyksenä olevien 9 §:ssä mainittujen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden kesto yhteensä ei saa ylittää kahta vuotta.

Uusiutuvan energian voimalaitoksen, jonka sähköntuotantokapasiteetti on alle 150 kilowattia, 9 §:ssä mainittujen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden kesto yhteensä ei saa ylittää yhtä vuotta.

Uusiutuvan energian voimalaitoksen päivittämistä koskevien 9 §:ssä mainittujen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden kesto yhteensä ei saa ylittää yhtä vuotta.

Toimivaltaisten viranomaisten on käsiteltävä 9 §:ssä mainittuja menettelyitä koskevat asiat 1—3 momentissa säädettyjen määräaikojen puitteissa. Jos uusiutuvan energian voimalaitoksen rakentamisen, päivittämisen, verkkoon liittämisen ja käyttämisen edellytyksenä on useampi 9 §:ssä mainittu lupamenettely tai muu hallinnollinen hyväksymismenettely, on toimivaltaisten viranomaisten huolehdittava määräaikojen noudattamisesta yhteistyössä ja tarvittaessa sovittava

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

käsittelyajoista. Yhteyspisteviranomaisen on avustettava toimivaltaisia viranomaisia tarvittaessa sopimaan menettelyjen käsittelyajoista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten välisestä menettelystä 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa.

11 §

Määräajan laskeminen

Edellä 10 §:ssä säädetty määräajat sisältävät kaikki lupamenettelyn ja muun hallinnollisen hyväksymismenettelyn vaiheet asian vireillepanosta päätöksen tiedoksiantoon.

Määräajan laskeminen alkaa ensimmäisen 9 §:ssä mainittua lupamenettelyä tai hallinnollista hyväksymismenettelyä koskevan asian vireillepanosta.

Määräajan laskeminen päättyy viimeiseen 9 §:ssä mainittua lupamenettelyä tai hallinnollista hyväksymismenettelyä koskevan päätöksen tiedoksiantoon.

Määräaikaan ei lasketa mukaan aikaa, jolloin hakijalla ei ole vireillä 9 §:ssä mainittua lupamenettelyä ja hallinnollista hyväksymismenettelyä koskevaa asiaa.

Tarkempia säännöksiä 1-4 momentissa tarkoitettun määräajan laskemisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Määräaikojen seuranta

Yhteyspisteviranomaisen on seurattava 10 §:ssä tarkoitettujen määräaikojen toteutumista.

Toimivaltaisen viranomaisen on huolehdittava, että sähköisessä yhteyspisteessä on ajantasaiset tiedot 9 §:ssä mainitun lupamenettelyn tai muun hallinnollisen hyväksymismenettelyn käsittelyvaiheesta, jos hakija asioi sähköisen yhteyspisteen kautta.

Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava yhteyspisteviranomaiselle kohtuullisessa ajassa voimalaitoksen 9 §:ssä mainittua lupamenettelyä tai muuta hallinnollista hyväksymismenettelyä koskevan asian vireilletulosta ja sitä koskevan päätöksen tiedoksiantamisesta hakijalle, jos hakija ei asioi kyseisen menettelyn osalta sähköisen yhteyspisteen kautta.

Tarkempia säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Määräajan pidentäminen ja määräajan laskemisen keskeyttäminen

Edellä 10 §:ssä säädettyä määräaikaa pidennetään vastaavalla ajalla, joka kuuluu:

- 1) luonnonsuojelulain 48 §:n 2 momentin sekä 49 §:n 3 momentin ja 4 momentin mukaisessa poikkeusmenettelyssä;
- 2) päästökauppain 8 §:n mukaisessa päästölupamenettelyssä;
- 3) 9 §:ssä mainittuja lupamenettelyitä ja muita hallinnollisia hyväksymismenettelyitä koskevien päätösten muutoksenhaussa.

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

Edellytyksenä 1 momentissa säädetylle määräajan pidentämiselle on, että hakijalla ei ole viireillä muita 9 §:ssä mainittuja lupamenettelyitä tai hallinnollisia hyväksymismenettelyitä. Tällöin menettelyn viireilläolo ei kuitenkaan ole este määräajan pidentämiselle, jos asian käsittely tai ratkaiseminen on riippuvainen 1 momentissa mainittua menettelyä koskevan asian ratkaisusta.

Yhteyspisteviranomainen voi pidentää 10 §:n mukaista määräaikaa enintään yhdellä vuodella, jos se on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltua.

Yhteyspisteviranomaisen on päätettävä, että määräajan laskeminen keskeytetään, jos hakija tekee asiaa koskevan hakemuksen. Määräajan laskemisen keskeyttämistä haetaan määräajaksi.

Tarkempia säännöksiä määräajan pidentämiseen ja sen laskemisen keskeyttämiseen liittyvästä menettelystä ja poikkeuksellisista olosuhteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Määräajan laskemisen raukeaminen

Yhteyspisteviranomainen voi päättää, että 10 §:ssä säädetyin määräajan laskeminen raukeaa, jos 9 §:ssä mainittu lupamenettely tai muu hallinnollinen hyväksymismenettely on ollut keskeytyneenä hakijasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti tai yhteen laskettuna vähintään vuoden.

Yhteyspisteviranomaisen on päätettävä, että määräajan laskeminen raukeaa, jos hakija tekee asiaa koskevan hakemuksen.

4 luku

Menettelykäsikirja

15 §

Menettelykäsikirjan sisältö

Menettelykäsikirja sisältää kokonaisvaltaisesti ohjeistusta kaikille hankekehittäjille uusiutuvan energian tuotantolaitoksien lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä.

Tarkempia säännöksiä menettelykäsikirjan sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Menettelykäsikirjan laatiminen, julkaiseminen ja päivittäminen

Yhteyspisteviranomaisen tehtävänä on koordinoida menettelykäsikirjan laadintaa, julkaisua ja päivittämistä. Toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat menettelykäsikirjan laadintaan ja päivittämiseen toimivaltaansa kuuluvien tässä laissa mainittujen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten menettelyiden osalta.

Menettelykäsikirja julkaistaan yhteyspisteviranomaisen verkkosivuilla.

Tarkempia säännöksiä menettelykäsikirjan laatimisesta, julkaisemisesta ja päivittämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

5 luku

Erinäiset säännökset

17 §

Tiedonsaantioikeus

Yhteyspisteviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toimivaltaisilta viranomaisilta sellaiset hakijaa, tuotantolaitoshanketta ja asian käsittelytilannetta koskevat tiedot toimivaltaisessa viranomaisessa käsittelyssä olevista ja olleista asioista 6 §:ssä mainittujen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten menettelyiden osalta, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa yhteyspisteviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

18 §

Ohjaus ja seuranta

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

19 §

Muutoksenhaku yhteyspisteviranomaisen päätökseen

Yhteyspisteviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö TaVM 34/2020 vp

Helsingissä 27.11.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps (osittain)
jäsen Hussein al-Tae sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väättäin sd
varajäsen Satu Hassi vihr
varajäsen Olli Immonen ps
varajäsen Mai Kivelä vas
varajäsen Kai Mykkänen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen